

«Αναπαραστάσεις εργαζόμενων παιδιών και προσφυγόπουλων σε φωτογραφίες και έργα τέχνης. Μία ιστοεξερεύνηση»

- Εισαγωγικά, σε τι αφορά: Πρόταση ιστο-εξερεύνησης για μαθητές-τριες της Γ' Γυμνασίου στο μάθημα της Ιστορίας, των Καλλιτεχνικών ή/και της Νέας Ελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας (διαθεματική προσέγγιση). Κοινωνική ιστορία, κυρίως του ελληνικού μεσοπολέμου (1919-1939), με αξιοποίηση οπτικών πηγών και ομαδοσυνεργατικής μεθόδου.
- Στόχος: Οι μαθητές και οι μαθήτριες να γνωρίσουν επιλεγμένες αναπαραστάσεις εργαζόμενων παιδιών και προσφυγόπουλων σε φωτογραφίες και έργα τέχνης, που αφορούν, κυρίως, στην ελληνική κοινωνική ιστορία του μεσοπολέμου (1919-1939). Να συσχετίσουν τις αναπαραστάσεις με δικές τους εμπειρίες.
- Παραδοτέο: Η παρουσίαση (υλικού, περιγραφής, σχολίων) μπορεί να γίνει με προφορικό και γραπτό λόγο, με διαφάνειες και με πολυτροπικό υλικό από τις/τους εκπροσώπους 4 (ενδεικτικά) μαθητικών ομάδων στην ολομέλεια της τάξης τους. Τις παρουσιάσεις θα ακολουθήσει αυτοαξιολόγηση και συζήτηση: τι μάθαμε, τι άλλο θα θέλαμε να μάθουμε. Τεχνουργήματα (μορφές που μπορεί να λάβει η παρουσίαση): εννοιολογικός χάρτης (concept map) με κείμενα και εικόνες, χρονογραμμή με σημεία τις χρονολογίες των φωτογραφιών ή έργων τέχνης, ιστολόγιο με αναρτημένο το υλικό, έγγραφο word με ενσωματωμένο και υπομνηματισμένο το υλικό σε σειρά που αποφασίζεται (θεματική, κατά ομάδες, χρονολογική κ.ο.κ.).
- Μέθοδος-διαδικασία: Χωρίζουμε την τάξη σε 4 ομάδες «ειδικών»: 1) ερευνητές φωτογραφιών, 2) κριτικοί ζωγραφικών πινάκων, 3) κριτικοί κινηματογραφικών έργων, 4) κριτικοί αναγνώστες λογοτεχνικών και ιστορικών κειμένων. Κάθε ομάδα μελετά το προτεινόμενο υλικό (διευθύνσεις διαδικτύου), επιλέγει τι και πώς θα παρουσιάσει, διερευνά για συμπληρωματικό υλικό και πληροφορίες, ταξινομεί τις πληροφορίες και τις διασταυρώνει με άλλες πηγές, τα μέλη συζητούν μεταξύ τους και αποφασίζουν για τον συντονισμό των μεταξύ τους εργασιών. Στην ολομέλεια, μετά τις παρουσιάσεις, ακολουθεί συζήτηση, εξαγωγή συμπερασμάτων, αυτοαξιολόγηση-αναστοχασμός και αποτίμηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων της ιστο-εξερεύνησης: τι έμαθαν, τι άλλο θα ήθελαν να μάθουν.
- Προσδοκώμενα αποτελέσματα: Καλλιέργεια δεξιοτήτων: αναζήτησης πληροφοριών και έγκυρου υλικού στο Διαδίκτυο· σύγκρισης, επιλογής, ταξινόμησης, κριτικού σχολιασμού και σύνθεσης πληροφοριών· συνεργασίας σε ομάδες· συναγωγής συμπερασμάτων, επαγωγικά και απαγωγικά· αξιοποίησης λογισμικών επεξεργασίας κειμένου και παρουσιάσεων, ευαισθητοποίηση σε ζητήματα δικαιωμάτων του παιδιού, ειρήνης και πολέμου.

Προεπιλεγμένες διευθύνσεις Διαδικτύου για τις 4 ομάδες εργασίας:

1η ομάδα. «Ερευνητές φωτογραφιών»:

- Ορφανά προσφυγόπουλα από τη Μικρά Ασία κατά τη διάρκεια υπαίθριας ιατρικής εξέτασης μπροστά στους στύλους του Ολυμπίου Διός. Πηγή: Ψηφιακό αρχείο ΕΡΤ, συλλογή Πέτρου Πουλίδη, τεκμήριο 0000005433 / 1.1.42.71., <https://archive.ert.gr/5433/>.
- Αθήνα, εορταστική εκδήλωση για τους πρόσφυγες στο αίθριο του Ζαπείου. Ο Ελευθέριος Βενιζέλος, ο Απόστολος Δοξιάδης και ο πρόεδρος της Επιτροπής Αποκατάστασης Προσφύγων Henry Morgenthau σε αναμνηστική φωτογραφία ανάμεσα σε ορφανά προσφυγόπουλα. Πηγή: Ψηφιακό αρχείο ΕΡΤ, συλλογή Πέτρου Πουλίδη, τεκμήριο 0000005422/1.1.42.46, <https://archive.ert.gr/5422/>.
- Πρόσφυγες εργαζόμενοι στο εργοστάσιο μεταλλικών ειδών των αδελφών Λεβί και Σολομώντα Μπενουζίλιο στην Πυλαία το 1936. Πηγή: Φωτογραφίες της Θεσσαλονίκης,

shorturl.at/cgy37.

- Μικροί λούστροι στην Καλαμαριά του μεσοπολέμου (Δεκαετία 1930). Πηγή: Φωτογραφίες της Θεσσαλονίκης, shorturl.at/dCFMN.

2η ομάδα. «Κριτικοί ζωγραφικών πινάκων»:

- Ιακωβίδης Γεώργιος (1853-1932), *Η Προσφυγοπούλα ή Κοιμισμένη Ανθοπώλις*, μετά το 1900 shorturl.at/tE679
- Ιακωβίδης Γεώργιος (1853-1932), *Ο Μικρός Βιοπαλαιστής ή Δαχτυλίδια Καπνού*, 1887, shorturl.at/cmBDN

3η ομάδα. «Κριτικοί κινηματογραφικών έργων»:

- *The Kid* [Το χαμίνι] 1921, <https://video.link/w/5ER2b>
- *Oliver Twist* 1948, <https://video.link/w/CCX2b>. Κινηματογραφική μεταφορά του ομώνυμου λογοτεχνικού έργου του Charles Dickens.
- Ερμάνο Όλμι, *Το Δέντρο με τα Τσόκαρα*, 1978, shorturl.at/ckuAE

4η ομάδα. «Κριτικοί αναγνώστες λογοτεχνικών ή/και ιστορικών κειμένων»:

- Θεματικός φάκελος Ιστορίας ΣΤ' Δημοτικού shorturl.at/afDL1, σσ. 28-29, 31, 40, 51-58, 69.
- *Το Παιδί του Δρόμου*, ηχογράφηση του 1937 από τον Γιώργο Κάβουρα (1909-1943) σε στίχους και μουσική του Βαγγέλη Παπάζογλου (1896-1943). <https://video.link/w/PZW2b>